

*Андрушко Діана Олександрівна,
студентка 3- го курсу факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу
Павлова Ю. С.*

СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ З ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Збройна агресія РФ проти України вплинула на усі сфери життя громадян та не оминула жодної категорії її населення. Як у мирний час, так і особливо у нинішніх реаліях, діти потребують особливої уваги та турботи. Більшість батьків відповідально виконують свій обов'язок щодо матеріального забезпечення дитини, хоча є і такі, що навпаки ухиляються від цього. Але варто пам'ятати, що війна – не привід забувати про сплату аліментів.

На сьогоднішній день питання про стягнення аліментів з платників, які перебувають у Збройних Силах України є досить актуальним, у зв'язку з тим, що багато чоловіків були мобілізовані та захищають нашу землю від окупантів.

Так, з прийняттям Верховною Радою Закону України від 15 березня 2022 року № 2129-IX, Закон України «Про виконавче провадження» було доповнено рядом положень, пов'язаних із військовою агресією Російської Федерації на території нашої держави. Ці зміни набрали чинності 26 березня 2022 року.

Слід зауважити, що питання стягнення аліментів під час війни не зазнало кардинальних змін, окрім виконання рішень на тимчасово окупованих територіях України державою-агресором.

Відповідно до змін тимчасово, на період до припинення або скасування воєнного стану на території України:

- припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника (крім рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни РФ).
- із 26 березня 2022 року можливим є проведення відрахувань із заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника лише на виконання рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни Російської Федерації.

- ї. Зазначені обмеження не застосовуються до громадян РФ, які проживають на території України на законних підставах.
- забороняється відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території адміністративно-територіальних одиниць, які тимчасово окуповані внаслідок військових дій агресії РФ, у період такої окупації.
 - за рішенням і про стягнення аліментів в підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи – підприємці, які здійснюють відрахування з зарплати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника, перераховують стягнуті кошти на визначений у заяві або зверненні стягувача рахунок, а у разі відсутності реквізитів рахунка стягувача – на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця [1].

Щодо способу захисту прав дитини на належне утримання, то основним залишається судовий захист. Той із батьків або інших законних представників, з ким проживає дитина, має право звернутися до суду для стягнення аліментів. Під час війни судові процедури залишилися без змін, за винятком територіальної підсудності, яка для судів окремих тимчасово окупованих областей та областей, на території яких тривають активні бойові дії, була змінена розпорядженням Голови Верховного Суду.

Як і у мирний час, в умовах дії воєнного стану є два способи звернення до суду для стягнення аліментів:

- а) у порядку наказового провадження, що передбачає звернення із заявою про видачу судового наказу;
- б) у порядку позовного провадження, що передбачає звернення з позовною заявою.

Перевагою першого способу є більш швидкий (на практиці – близько місяця) та спрощений (без проведення судового засідання) розгляд заяви. Водночас його суттєвим недоліком є обмеження розміру аліментів, які можна стягнути на підставі судового наказу. Так, на одну дитину стягується 1/4 частини доходу платника аліментів, на двох дітей – 1/3, на трьох і більше дітей – половина зарплати (доходу) платника аліментів, але не більше 10 прожиткових мінімумів на кожну дитину відповідного віку. Згідно зі встановленими законами правилами і підсудності заява про видачу судового наказу подається за зареєстрованим місцем проживання відповідно.

Другий спосіб варто застосовувати, якщо дитина має потребу в більшому розмірі утримання, аніж зазначено вище. За результатами розгляду позовної заяви суд може визначити розмір аліментів в частці від доходу платника або у твердій грошовій сумі. У такому випадку закон не передбачає граничного максимального розміру аліментів. Під час розгляду справи та визначення розміру аліментів в суд враховуватиме як потреби дитини в утриманні, так і матеріальний стан платника аліментів. Позовна заява про стягнення аліментів подається за вибором позивача – або за місцем власного проживання, або за місцем проживання відповідача [2].

Отже, Постановою КМУ від 16 лютого 2022 року № 122 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів в Україні від 26 лютого 1993 р. № 146» встановлено, що з військовослужбовців Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, Держспецзв'язку, Держприкордонслужби, поліцейських, осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів внутрішніх справ, Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань, БЕБ, служби цивільного захисту та Державної кримінально-виконавчої служби, співробітників Служби судової охорони утримання аліментів впроваджується з усіх видів грошового забезпечення, крім грошового забезпечення, що не має постійного характеру, та інших випадків, передбачених законом. Таким чином, військовослужбовці сплачують аліменти на загальних засадах та з усіх видів грошового забезпечення (крім такого, яке не має постійного характеру).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про виконавче провадження». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19>
2. Цивільний процесуальний кодекс України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>